

Voorwoord

Damin Wolfsblad vond het niet nodig wachtposten uit te zetten. Met een leger van meer dan tweeduizend man onder zijn commando en het feit dat hij zich nog steeds in zijn eigen provincie bevond, was het namelijk helemaal niet nodig wachten uit te zetten. Maar Damin was goed onderwezen. Een aanval was dan wel zeer onwaarschijnlijk, maar daarom nog niet uitgesloten. Dus ondanks het feit dat ze nog twee dagen verwijderd waren van de grens tussen Elaspine en Krakandar en er nog honderden mijlen tussen hen en hun dichtstbijzijnde vijand lagen, had Damin voor de nacht wachtposten rondom het kamp gezet en persoonlijk de taak op zich genomen om hun posities te controleren.

Het was een heldere, frisse nacht en de sterren gaven genoeg licht om bij te kunnen zien. Omgeven door de drukke geluiden van nachtdieren en insecten volgde hij zijn route, zonder zijn best te doen om stil te zijn. Waar hij liep, bleef een vermanende stilte in zijn spoor achter. De reden waarom Damin zijn wachtposten wilde controleren, was niet om ze te betrappen. Hij wilde hen alleen bedacht maken op de mogelijkheid dat hun prins zomaar, op elk moment, eens langs zou kunnen lopen, zodat ze er maar beter klaar voor konden zijn. Het was een trucje dat hij had geleerd van Geri Almodavar, eentje waar, volgens hem, Laran Krakenschild dol op was geweest. Damin wist niet of de oude kapitein dat alleen maar had gezegd om de suggestie meer kracht bij te zetten of dat het echt een favoriete tactiek van wijlen zijn vader was, maar uiteindelijk maakte dat ook niet uit. Het was goed om te doen, hoe men er ook over dacht.

Plots maakte een silhouet zich los van de dunne bomenrij verderop, om te veranderen in de vorm van een man die zijn zwaard dreigend in Damins richting hield.

‘Halt! Wie is daar?’

‘Je prins.’

Het silhouet naderde zonder enige vorm van vriendelijkheid.

‘Kom tevoorschijn!’

Damin deed wat de wachtpost hem opdroeg en stapte uit de schaduwen van de bomen tevoorschijn. De wacht bestudeerde hem aandachtig in het licht van de sterren en stak toen zijn zwaard in de schede.

‘Hoogheid,’ zei hij terwijl hij een verontschuldigende buiging maakte. ‘Ik had niet in de gaten dat u het was.’

‘Verontschuldig je niet voor het doen van je werk, soldaat.’

‘Nee, Sire.’

Damin kwam dichterbij. Het verbaasde hem hoe jong de wachtpost eruitzag. Hij kon niet ouder zijn dan zestien jaar.

‘Ben je al lang bij de Krakandarse Stropers?’

De jongen schudde zijn hoofd. ‘Heb mezelf aangemeld om de stad uit te komen.’ En toen hij zich ineens weer herinnerde tegen wie hij sprak, zei hij haastig: ‘Hoogheid.’

Damin lachte zuur. ‘Ik ook.’

‘Sire?’ vroeg de jongen, zichtbaar van zijn stuk gebracht.

‘Oh, niets,’ zuchtte hij. ‘Alert blijven, hè?’

‘Ja, hoogheid.’

Damin gaf de jongen een schouderklopje en terwijl hij weer op weg ging, bedacht hij zich dat hij de jongen naar zijn naam had moeten vragen. Almodavar zou dat zeker hebben gedaan. Aan de andere kant hoefde hij het waarschijnlijk niet te vragen. Damin vermoedde dat Almodavar iedere stroper in Krakandar van naam kende en dat waren er duizenden. En waarschijnlijk kende hij ook de namen van hun vrouwen en kinderen.

Om een goed generaal te zijn, moet je meer weten dan alleen hoe je een slag wint, had Almodavar hem vaak verteld toen hij nog klein was. Het gaat erom dat je je mannen kent. Dat je weet wat hen bezighoudt. En soms gaat het erom hoe je een gevecht voorkomt.

Vreemd advies, eigenlijk, mijmerde hij, van een man die zo toegewijd is aan de god van de oorlog.

Damins gedachten werden afgeleid door een flauw licht tussen de bomen verderop. Hij bleef staan, zich afvragend of de volgende wachtpost zo laks was dat hij een vuurtje had aangestoken. Hij betwijfelde het. Iemand die zoiets stoms zou doen, hield het nooit lang uit in een leger waar Almodavar de scepter zwaaide. Aan de andere kant: de vorige wacht zag er amper oud genoeg uit om zich aan te kunnen kleeden zonder de hulp van zijn moeder. Misschien waren er ongetrainde

rekruten, doordat de aantallen Stropers zo drastisch waren geslonken door de pest, die niet konden weten hoe stom zo'n actie was. Hij trok zijn zwaard met de duidelijke bedoeling de jongeman de schrik van zijn leven te bezorgen en sloop verder, nu zo min mogelijk geluid makend. Toen hij het licht naderde, constateerde hij dat het niet op de plek was waar de volgende wachtpost zou moeten staan, maar een stuk meer naar links op een kleine open plek achter het open grasland dat de grens van het kamp aangaf. Nieuwsgierigheid won het van ergernis toen hij de open plek naderde. Een fel, wit licht lonkte hem, niet de warme, gele gloed van een houtvuur. Terwijl hij zijn zwaard nog iets hoger hield, voelde hij de aantrekkingskracht van het licht, en de drang om de bron van dit vreemde licht te achterhalen verdreef alle gedachten aan heimelijkheid en voorzichtigheid. Starend naar de gestalte die hem stond op te wachten stapte Damin de open plek op en liet zich op een knie vallen met zijn zwaard voor zich op de grond.

‘Hemelse goedheid!’

‘Nakomeling van Wolfsblad.’

De stem klonk zwaar, het timbre zo vol dat het langs zijn ruggengraat resoneerde en hem kippenvel bezorgde. Ook als hij niet was opgegroeid tussen beelden en schilderijen van zijn families favoriete god zou Damin de overweldigende aanwezigheid van deze vergulde figuur nog hebben kunnen voelen. De lange, trotse man met brede schouders, zijn mantel opbollend in de stille lucht alsof hij zijn eigen briesje had, getooid met een wapenrusting die Damin alleen maar als afbeelding op antieke muurschilderingen van de Harshini had gezien, was – dat wist hij zeker – Zegarnald, de god van de oorlog. Het was bijna bedwelmend om in zijn aanwezigheid te zijn, maar om een of andere reden was Damin niet verbaasd. Misschien, doordat hij wist dat Wrayan Lichtvinger met de goden sprak, was hij niet zo geschokt er een te ontmoeten als hij had moeten zijn.

Wat de reden ook was voor zijn kalme acceptatie van het wonder, het maakte nu niet uit. Hij schermde zijn ogen af tegen het felle licht, staarde verwonderd naar Zegarnald en boog toen zijn hoofd. ‘Dit is een enorme eer voor mij, hemelse goedheid.’

‘Ja,’ beaamde de god. ‘Inderdaad.’

Hoe groot zijn ontzag ook was, een deel van Damin moest bijna lachen om het gewichtige antwoord van de god, maar hij wist wel beter. Zegarnald werd geëerd met veel goede eigenschappen, maar gevoel voor humor zat daar niet bij.

‘Hoe kan ik u van dienst zijn, hemelse goedheid?’

‘Jullie trekken ten strijde.’

Damin riskeerde een vluchtige blik omhoog, nog steeds knijpend met zijn ogen vanwege het felle aanzicht van de god, onzeker of dat nou een vraag of een vaststelling was.

‘We vrezen voor een Fardohnyaanse invasie, hemelse goedheid.’

‘Vrezen die?’ vroeg Zegarnald. ‘Of zien ernaar uit?’

‘Ik zie ernaar uit!’ verzekerde Damin hem. Toegeven dat je een invasie vreesde, was vast niet iets wat de god van de oorlog wilde horen.

Zegarnald leek tevreden met zijn antwoord. Het licht van de god verflauwde een beetje en het werd wat gemakkelijker om hem aan te kijken. ‘Jij zult mij goed vereren, denk ik, jonge Wolfsblad.’

‘Ik doe in elk geval mijn best, hemelse goedheid,’ verzekerde Damin hem, ineenkrimpend toen hij beseftte hoe banaal dat klonk.

Waar was Wrayan als je hem nodig had? Hij was de expert als het ging om spreken met de goden.

Gelukkig geloofde Zegarnald Damin op zijn woord. Blijkbaar zocht hij niets achter de intonatie of betekenis.

‘En ik reken erop dat je wint. Ik heb veel moeite gedaan om ervoor te zorgen dat je als kind de goede begeleiding kreeg.’

Damin staarde de god verrast aan. ‘Dat heeft u gedaan?’

‘Het is mijn goed recht dat te doen, nakomeling van Hythria. Je vader heeft me jouw ziel aangeboden op de avond van je geboorte.’

‘Iedere krijger in het land biedt u zijn eerstgeboren zoon aan op de avond van zijn geboorte, hemelse goedheid,’ bracht Damin hem respectvol in herinnering. ‘Dat is een eeuwenoud gebruik. Ik ontleen er geen speciaal voorrecht aan.’

Met gefronst voorhoofd keek Zegarnald hem onderzoekend aan. ‘Trek je mijn recht in twijfel om voor mijn volgelingen gunstige omstandigheden te creëren?’

‘Zeker niet, hemelse goedheid,’ antwoordde Damin haastig. ‘Alleen... nou ja, u hebt miljoenen volgelingen in Hythria en Fardohnya. Bekommert u zich persoonlijk om de opvoeding van ieder jongetje dat u aangeboden wordt?’

‘De Hythrische erfgenaam is niet *ieder* jongetje.’

‘Maar... ik ben ook niet eens de eerste Hythrische erfgenaam die de god van de oorlog werd aangeboden,’ merkte hij op en terwijl hij het zei vroeg hij zich af waarom hij eigenlijk met zijn god in discussie trad. Als hij ook maar een beetje gezond verstand bezat, zou hij deze eer gewoon nemen voor wat die was. Maar dit ging niet om gezond verstand, wist Damin. Wrayan had hem genoeg geleerd om hem niet alleen vereerd maar ook argwanend te maken vanwege de verschijning

van een god. Er moest een goede reden voor zijn. De erfgenamen van de laatste ruim vijftig generaties Wolfsblad waren op de avond van hun geboorte aan Zegarnald beloofd. Voor zover Damin wist, had de god van de oorlog in geen van hen enige belangstelling getoond, tot nu toe dan.

‘Jouw ziel werd mij aangeboden door een waarachtig krijger, een man die oprecht en devoot zijn god eerde,’ antwoordde Zegarnald. Met een melancholische klank in zijn stem voegde hij eraan toe: ‘Het is lang geleden dat een prins van Wolfsblad de god van de oorlog waarlijk heeft geëerd.’

Damin werd stil toen hij zich realiseerde dat Zegarnald Laran Kra-kenschild bedoelde en voelde zich nederig om zijn vaders nalatenschap. Laran was een toegewijd volgeling van de oorlogsgod geweest – dat wist Damin zeker, ook al was hij nauwelijks twee jaar oud geweest toen zijn vader omkwam – en hij kon zich goed voorstellen hoe Zegarnald had gereageerd op zo’n welgemeend aanbod van een ziel, ongeacht hoe banaal de gewoonte ook leek voor degenen die niet geloofden.

‘Ik hoop dat ik kan laten zien dat ik uw begunstiging waard ben, hemelse goedheid,’ zei Damin en boog lichtjes zijn hoofd. ‘Om zowel u als mijn vaders nagedachtenis te eren.’

Zegarnald leek verheugd door zijn antwoord. ‘Je zult me niet teleurstellen.’

Damin kon er niet uit opmaken of dat een bevel of een voorspelling was en had het lef niet om ernaar te vragen. Hij boog weer zijn hoofd.

‘Wat moet ik doen om u te dienen, hemelse goedheid?’

‘Geef me een fatsoenlijke oorlog,’ antwoordde de god.

Damin gluurde omhoog. ‘*Pardon?*’

‘Ik heb het strijdtoneel bepaald, nakomeling van Hythria. Het spel is nu aan jou.’

‘Ik ben onwaardig, hemelse goedheid,’ verklaarde Damin oprecht wanhopig bij de gedachte dat het enorme gewicht van de komende strijd op zijn schouders zou kunnen rusten.

‘Ik vraag je niets waartoe je niet in staat bent,’ verzekerde de god hem. ‘En ik zal erop toezien dat je alle hulp krijgt die je maar nodig hebt.’

‘Hulp?’ vroeg Damin met onverbloemde hoop in zijn stem. ‘Bedoelt u meer manschappen?’

‘Ik bedoel dat je *hulp* zult krijgen,’ herhaalde de god. ‘Meer hoeft je niet te weten. Wees niet bang dat je me niet goed zult kunnen eren,

jonge Wolfsblad. Oorlog en dood staan me net zo goed aan als een overwinning.’

Damin aarzelde, want dat klonk toch wel een beetje onheilspellend. ‘Ik zal de overwinning nastreven in uw naam, hemelse goedheid.’

De god keek alsof hij niet minder verwachtte. ‘Je staat straks tegenover een vijand met een veel groter leger dat wordt geleid door een ervaren en intelligent generaal,’ waarschuwde de god. ‘Je zult vaak in de gelegenheid komen mijn naam eer aan te doen, Wolfsblad. Stel me niet teleur.’

Hij weet waar de Fardohnyanen zijn, beseftte Damin. Met hoevelen ze zijn. Wie hen leidt... Hij wilde Zegarnald dolgraag meer vragen stellen over de vijand, maar óf de god wist wat hij dacht, óf hij zag het aankomen, want hij stak zijn hand op om hem voor te zijn.

‘Vraag me niet nog meer,’ waarschuwde hij. ‘Het is voor jou genoeg om te weten dat ik je inspanningen steun. Meer dan dat zou afbreuk doen aan je overwinning.’

Maakt mij niet uit, dacht Damin oneerbiedig. Als dat betekent dat we gaan winnen.

Maar hij zei het niet hardop. Hij boog zijn hoofd weer lichtjes, nam zijn dolk uit zijn riem en prikte ermee in het topje van de ringvinger van zijn linkerhand. Sommige krijgers – degenen die zichzelf als zeer vroom beschouwden – sneden hun onderarm, handpalm of zelfs hun dijbeen open voor een bloedoffer, maar Damin was opgevoed door pragmatischer mensen. *De oorlogsgod wil je bloed proeven om te weten wie je bent in het heetst van de strijd,* zei Almodavar altijd toen hij nog klein was, *niet om zijn volgelingen buiten gevecht te stellen.*

Toen het bloed opwelde uit de kleine snee, hield hij zijn hand op naar Zegarnald. ‘Ik leef om u te dienen en te eren, hemelse goedheid.’

Het aanzicht van de god vlamde even feller op, misschien door het verse bloed zo dichtbij. De god keek op Damin neer met op zijn gezicht een grimas waarvan de jongeman meende dat het een glimlach moest voorstellen. ‘Ik accepteer je offer, nakomeling van Hythria. Zorg ervoor dat ik er geen spijt van krijg.’

Damin boog zijn hoofd en deed zijn ogen dicht om de zegen van de god te ontvangen, maar toen hij ze weer open deed was het donker op de open plek. De nacht was onveranderd – helder en fris, de lucht windstil en het duister gevuld door geluiden van rondscharrelende nachtdieren. Nog steeds op een knie zittend met zijn zwaard voor zich op de grond vroeg hij zich af of hij zich de verschijning van Zegarnald had ingebeeld. Maar toen hij keek naar het straaltje bloed dat van zijn

vingertop droop, zag hij het bewijs dat hij werkelijk bezoek van zijn god had gehad.

Dit gelooft geen mens, dacht hij. Als ik ga vertellen dat ik Zegarnald heb gesproken, zal iedereen denken dat ik net zo gek ben als mijn oom.

Hij keek nog eens goed naar zijn gewonde vinger, vloekte zachtjes en veegde het bloed af aan zijn broek. Hij zou het niemand vertellen, besloot hij. Niet voordat hij eerst zelf zeker wist dat de druk van het leiderschap hem niet aan het hallucineren maakte. Grimmig lachend bedacht Damin dat ze Krakandar nog niet eens uit waren. Als hij de druk nu al niet aankon, kon hij het wel vergeten om deze oorlog te winnen, hoeveel de god van de oorlog ook van hem verwachtte. Meer dan verbijsterd boog hij zich voorover om zijn zwaard op te pakken en stak het weer in de schede terwijl hij opstond. Wat had Zegarnald ook alweer gezegd?

Het is voor jou genoeg om te weten dat ik je inspanningen steun.

Dat is al wat, besloot Damin terwijl hij zich afkeerde van de kleine open plek. De god van de oorlog steunt onze inspanningen. Het zou alleen stukken geruststellender zijn geweest, dacht Damin toen hij zijn inspectieronde van de wachtposten hervatte, als hij er niet bij had gezegd dat oorlog en dood hem net zo goed aanstonden als een overwinning.

1

Kalan Havikzwaard had in de afgelopen dagen een heleboel over zichzelf ontdekt. En een heleboel over haar familie en vrienden, mensen van wie ze dacht dat ze die bijna net zo goed kende als zichzelf. Ze had ontdekt dat haar oom Mahkas in staat was tot wreedheden die je verstand te boven gingen en dat haar broer, Damin, toch niet zo stom was als ze had gevreesd. Ze had gemerkt dat haar nicht Leila in staat was geweest om uit pure wanhoop een einde aan haar leven te maken en dat degene die tijdens een crisis het hoofd het koelst wist te houden, Tejay Leeuwenklauw was. Ze had geleerd dat de genezende krachten van Rorin Marinier ernstige beperkingen kenden en dat je, als je de goden om hulp vroeg, er maar beter rekening mee kon houden dat ze daarmee instemden.

Maar de grootste les was wel geweest dat bijna niets zo simpel of ongecompliceerd was als het leek.

Kalan gluurde steeds de nauwe, kronkelige straat in voordat ze op de deur van het onderduikadres klopte. Ze droeg een eenvoudige mantel over haar zijden japon om te verhullen hoe kostbaar die was, al zou dat hier vast niet veel uitmaken, aangezien achterdocht zwaar in de lucht hing. Ook al had ze haar paard met het verzilverde tuig en geïmporteerde Medalonische zadel bij de stallen van het Zakkenrollerstehuis achtergelaten en de paar straten naar het onderduikadres lopend afgelegd, vreemden werden hier in de achterafstraatjes van de bedelaarswijk meteen opgemerkt. De plaatselijke bewoners mochten dan wel niet weten wie ze was, maar ze wisten wel meteen dat ze hier niet thuishoorde. Fyora deed de deur voor haar open. Ze veegde haar voeten op de kokosmat en glipte het kleine, sobere huis binnen terwijl Fie de deur achter haar op slot deed. Met een grimmig gezicht wrong de court'esa zich voorbij Kalan door het smalle trappenhuis wrong en ging de schemerige woonkamer binnen waar een armzalig haardvuur-

tje brandde. Twee kleine bankjes stonden haaks op elkaar voor de haard, en tegen de rechtermuur stond een grove houten tafel met drie krukjes, maar op geen ervan zag ze Starros. Even vreesde Kalan het ergste, maar voordat ze iets kon zeggen, hoorde ze in de andere kamer iets breken en luide stemmen. Met een opgetrokken wenkbrauw keek ze Fyora aan.

‘Hij is niet blij,’ merkte Fie onnodig op.

‘Zou jij blij zijn als je ’s morgens wakker werd en erachter kwam dat de vrouw van wie je houdt dood is en je vrienden je ziel hebben verkocht aan de god van de dieven?’

Fie schokschouderde. ‘Ik zou niet weten hoe ik me zou voelen als ik Starros was.’

Fyora had er geen zin in om er verder over te discussiëren. Ze liet Kalan achter in de kleine voorkamer en verdween door een ander deurtje bij het trappenhuis. De geur van iets heerlijks wat op het vuur stond dreef binnen vanuit de keuken toen ze deur openduwde en verflauwde weer toen die achter haar dichtzwaaide. Een paar tellen later sloeg de deur naar de andere kamer met zo’n klap tegen de muur dat het hele huis ervan trilde. Nijdig liep Starros in de richting van de voordeur, duidelijk van plan te vertrekken, maar plots bleef hij staan toen hij Kalan in het oog kreeg.

‘Jij bent zeker benieuwd naar je creatie?’ vroeg hij minachtend. ‘Kijk maar eens goed Kalan. Je bent vast apetrots op jezelf. Kijk! Geen spoor-tje meer! Blijkbaar heb ik daardoor ook geen ziel meer, maar wat maakt het uit? Wat moet je immers met een ziel?’

Hij had gelijk over zijn wonderbaarlijke herstel. Drie dagen geleden hadden ze hem hier op het randje van de dood binnengedragen – gebroken, bebloed en nauwelijks herkenbaar. De jongeman die nu voor haar stond was gaaf en gezond en had geen zichtbare littekens van de dagenlange marteling die hij bij Mahkas had ondergaan. Maar de prijs daarvoor was onbetaalbaar hoog. Dat begon nu duidelijk tot Starros door te dringen.

Achter hem verscheen Wrayan vanuit de andere kamer en met zijn armen over elkaar bleef hij tegen het kozijn in de deuropening staan. ‘Het heeft geen zin om boos op Kalan te worden,’ zei hij. ‘Het is haar schuld niet.’

‘Jij hebt Leila verteld dat ik dood was!’ beschuldigde Starros haar. ‘Ze was je vriendin. Hoe kon je haar dat aandoen? *Ons* aandoen?’

‘Het spijt me enorm, Starros,’ antwoordde Kalan, terwijl de tranen haar in de ogen sprongen. Ze hoefde niet nog eens van Starros te horen in hoeverre zij schuld had aan Leila’s zelfmoord. ‘Dat moest ik van Mahkas...’

‘Je had mij ook moeten laten sterven!’ riep hij uit.

‘Dat konden we niet!’

‘Waarom niet? Zeker omdat ik zo verrekte belangrijk ben voor het superieure Huis Wolfsblad? Of omdat geen van jullie het bloed van twee onschuldige doden aan zijn handen wilde?’

‘Als ik had geweten dat jij als een ondankbare halve gare terug zou komen van het randje van de dood,’ merkte Wrayan op, ‘had ik het ook niet gedaan.’

‘Niemand heeft jou gevraagd me terug te halen, Wrayan!’ bracht Starros woedend uit, zich omdraaiend naar de dief.

‘Nou, Damin eigenlijk toch wel,’ corrigeerde Wrayan hem. ‘Die ken je toch nog wel? Lange, blonde vent met de zeggenschap over het leven van jou, mij en iedereen in de provincie? O ja, da’s waar ook... dat is je beste vriend, als ik het me goed herinner.’

‘Een vriend zou nooit mijn ziel aan een god hebben verkocht!’

‘Misschien moest je dat dan maar eens met Damin opnemen,’ stelde Wrayan voor. ‘In de tussentijd laat je Kalan met rust. Ze staat aan jouw kant, mocht je het zijn vergeten.’

‘Waar is mijn vriend dan?’ eiste Starros. ‘Waar is Damin?’

‘Hij is sinds gisteren de stad uit,’ verklaarde Kalan. ‘Op weg naar Elaspine.’

‘Ervandoor?’

Kalan schudde haar hoofd en vroeg zich af hoe lang Starros nog zo kwaad bleef. Ze had hem nog nooit zo meegemaakt.

‘Volgens de berichten is Hablet van Fardohnya achter de Zonneglorbergen bezig zijn troepen te verzamelen voor een invasie. Damin is samen met Adham, Rorin, Almodavar en tweeënhalfduizend Stropers op pad gegaan. Ze zijn eerst naar Byamor om Narvell en zo veel mogelijk Elaspinese troepen op te halen als opa Charel maar toelaat, zodat ze Hablet kunnen tegenhouden totdat Wrayan en ik in Groenhaven kunnen zijn om mijn moeder te waarschuwen.’

Starros haalde diep adem, alsof zijn woede brandstof nodig had om in stand te blijven en wegwijnde omdat niemand met hem wilde vechten. ‘En *wat* was ik dan? Een vluchtige terzijde? Een kanttekening?’

Hij keek Wrayan weer aan. ‘Heeft hij jou gevraagd om me weer op te lappen omdat hij zelf geen tijd had zich met me bezig te houden?’

‘Dat ligt verrassend dichtbij de waarheid,’ gaf Wrayan toe.

Plotseling liet Starros zijn schouders hangen. Hij ging op het bankje bij het haardvuur zitten, met zijn hoofd in zijn handen, en keek hen toen wanhopig aan. ‘Weet hij wel wat hij me heeft aangedaan?’

Wrayan schokschouderde. ‘Waarschijnlijk niet.’